

Izveštaj

Svrha: Učešće delegacije Ministarstva finansija, na čelu sa ministrom Novicom Vukovićem, na redovnim Proljećnim sastancima Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Svjetske banke (SB)

Datum posjete: 16.- 20. april 2024.godine

Mjesto: Vašington – SAD

❖ **Učešće delegacije Ministarstva finansija, na čelu sa ministrom Novicom Vukovićem, na redovnim Proljećnim sastancima Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Svjetske banke (SB)**

Ministar finansija Novica Vuković sa timom, učestvovao je na ovogodišnjim Proljećnim sastancima MMF-a i SB koji se tradicionalno održavaju u Vašingtonu i predstavljaju događaj globalnog karaktera koji okuplja svjetske lidere iz oblasti finansija, guvernere centralnih banaka, ministre finansija, parlamentarce, rukovodioce privatnog sektora, predstavnike organizacija civilnog društva i akademskih radnika.

Proljećno zasijedanje predstavlja forum za diskusiju na najznačajnije teme iz domena makroekonomske, fiskalne i monetarne politike, kako u globalnom kontekstu, tako i na planu nacionalnih ekonomskih sistema, a ovogodišnji sastanci bili su fokusirani na dijalog o izgledima ekonomskog rasta, iskorjenjavanju siromaštva, ekonomskom razvoju, modelima za ostvarivanje efektivnosti u pružanju podrške i sl.

Tokom višednevnog zasijedanja, tim Ministarstva finansija predvođen ministrom Vukovićem, imao je brojne i veoma uspješne bilateralne sastanke, između ostalih i sa: sa mendžmentom MMF-a i SB-a, na svjetskom i regionalnom nivou, kolegama iz država članica Belgijsko-holandske konstituce MMF-a, predstavnicima američkih investitora u organizaciji JP Morgan i Bank of America, globalnih rejting agencija Moodys i S&P, kao i čelnicima finansijskih grupacija AFD-a i MUFG-a. Tokom boravka u SAD-u, ministar Vuković se sastao i sa zamjenikom pomoćnika državnog sekretara SAD-a, Gabrijelom Eskobarom.

Shodno agendi:

1. Prvog dana posjete Vašingtonu, delegacija Ministarstva finansija sastala se sa **zamjenicom direktora Sektora za fiskalne poslove Međunarodnog monetarnog fonda (Fiscal Affairs Department - FAD), Erom Danla-Norris** i njenim saradnicima. Tokom sastanka sagovornici su razmijenili mišljenja u vezi sa jačanjem mehanizma nadzora nad radom državnih preduzeća i dogovorili dalju saradnju u oblasti poreske politike i kontrole primjene poreskih propisa. Tom prilikom posebno je istaknut značaj unaprjeđenja procesa upravljanja javnim investicijama, uključujući uticaj istih na klimatske promjene i životnu sredinu.

U nastavku dana, održan je sastanak i sa **zamjenikom šefa Odjeljenja za monetarna i kapitalna tržišta MMF-a (Monetary and Capital Markets Department - MCM), Thordurom Jonassonom i Samerom Y. Saabom, ekspertom za finansijski sektor.** Tom prilikom je istaknuto obostrano zadovoljstvo dosadašnjom saradnjom u oblasti upravljanja javnim dugom i aktivnostima koje su realizovane u prethodnom periodu. Razgovarano je o budućoj saradnji i aktivnostima koje je potrebno sprovesti po pitanju izrade nove Strategije upravljanja javnim dugom, koja će biti bazirana na Fiskalnoj strategiji čija je izrada u toku. U skladu sa tim, predloženo je da MMF pruži podršku Ministarstvu finansija u izradi Srednjoročne strategije upravljanja javnim dugom, a sve u cilju kreiranja što transparentnijeg investicionog ambijenta Crne Gore. Predstavnici MCM-a posebno su podržali kadrovsko jačanje Direktorata za javni dug u Ministarstvu finansija, u cilju stvaranja preduslova za unaprjeđenje politike upravljanja javnim dugom i pripreme strateških dokumenata iz ove oblasti.

2. Ministar Vuković i **zamjenik pomoćnika državnog sekretara Sjedinjenih Američkih Država, Gabriel Eskobar,** održali su konstruktivni sastanak u Stejt departmentu, tokom kojeg su razgovarali o ekonomskom dijalogu Crne Gore i SAD-a i potencijalima za bilateralni strateški dijalog, koji bi stimulisao interesovanje za ključne razvojne sektore naše zemlje kao što su trgovina, energetika, IT i akademski sektor. Tom prilikom gospodin Eskobar je ocijenio da je 44. Vlada uspjela da izgradi reputaciju Crne Gore kao kredibilnog partnera, ukazavši na važnost da se takvi naponi nastave. Naglasio je će SAD nastaviti da podržavaju posvećenost Crne Gore evropskim integracijama. Ministar Vuković zahvalio je na otvorenoj podršci i partnerstvu SAD-a, istakavši da je punopravno članstvo u Evropskoj uniji apsolutni spoljnopolitički prioritet Vlade čiji je član, kao i da će, uz punu posvećenost resora kojim rukovodi, dati doprinos njegovom ostvarenju.

Istoga dana, delegacija Ministarstva finansija na čelu sa ministrom Vukovićem, održala je sastanke sa menadžmentom renomiranih kreditnih agencija, Moody`s i Standard and Poor`s (S&P). U razgovoru sa **Sarahom Carlson, potpredsjednicom Moody`s-a,** konstatovano je da je crnogorska ekonomija pokazala značajan stepen otpornosti u posljednje dvije godine, naročito uzimajući u obzir snažna geopolitička i globalna ekonomska dešavanja. Na sastanku sa **Frankom Gillom, predstavnikom Standard and Poor`s-a,** saopšteno je da je prepoznat značajan napredak Crne Gore u pogledu upravljanja finansijama i javnim dugom, zbog čega su i u posljednjem izvještaju, povećani izgledi Crne Gore sa stabilnih na pozitivne. Ministar Vuković poručio je da je cilj Crne Gore da se u narednom periodu dodatno podstakne ekonomski rast i osnaži fiskalni učinak. U fokusu oba sastanka bili su i načini na koji će Crna Gora dodatno unaprijediti ekonomsku sliku, sa akcentom na kapitalne projekte, gdje je prioritetnim ocijenjen nastavak izgradnje auto-puta. Razgovarano je

i o aktualnim izazovima na globalnom nivou, kao i o predstojećim obavezama iz evropske agende.

3. U nastavku Prolječnih sastanaka tim Ministarstva finansija, sastao se sa **potpredsjednikom Međunarodne finansijske korporacije (International Finance Corporation - IFC), Alfonsom Graciom Morom** i saradnicima. Tom prilikom analizirana je dosadašnja saradnja Crne Gore sa ovom korporacijom, kako u oblasti pružanja konsultantskih usluga, tako i po pitanju redovnog izvršenja obaveza po osnovu povećanja kapitala Crne Gore u IFC-u. Napravljen je osvrt i na pristupanje Crne Gore Međunarodnoj asocijaciji za razvoj (The International Development Association - IDA) tokom 2023. godine iz kojeg je proistekla obaveza uplate 1 milion USD, u skladu sa čime je prva rata blagovremeno i uplaćena. Potpredsjednik Mora, iskazao je spremnost da IFC i ubuduće, kroz partnerstvo i ekspertizu, podrži nove projekte, sa fokusom na energetiku i zelenu ekonomiju. Ministar Vuković poručio je da je snažno opredjeljenje Vlade upravo da se posveti projektima koji će imati značajan razvojni uticaj, donijeti opipljive ekonomske koristi za Crnu Goru i doprinijeti njenoj većoj integraciji u međunarodna tržišta.

Ministar finansija Novica Vuković i guvernerka Centralne banke Crne Gore dr Irena Radović sa saradnicima, sastali su se sa **visokim zvaničnicima Svjetske banke - Antonellom Bassani, potpredsjednicom za Evropu i Centralnu Aziju, Eugenom Rhuggenaathom, izvršnim direktorom i Christopherom Sheldonom, šefom Kancelarije za Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu.** Ministar Vuković kazao je da je prioritet Vlade unaprjeđenje ekonomskih politika koje imaju za cilj poboljšanje životnog standarda građana Crne Gore, uz dinamičan infrastrukturni razvoj i sprovođenje širokog spektra reformskih mjera i zakona. U tom kontekstu, ministar Vuković izrazio je zadovoljstvo zbog budućeg potpisivanja Partnerskog okvira saradnje između Crne Gore i Svjetske Banke, kojim su definisani najznačajniji razvojni projekti Crne Gore. Potpredsjednica Bassani je izrazila spremnost Svjetske banke da nastavi da podržava Crnu Goru u ovom procesu. Predstavnici Svjetske banke i CBCG su se saglasili da buduća saradnja ove dvije institucije treba da bude usmjerena i na projekte ozelenjavanja finansijskog sektora i upravljanja klimatskim promjenama.

Ministar Vuković sa timom, u Vašingtonu se susreo i sa **Akihikom Nishiom, potpredsjednikom za razvojno finansiranje i IDA fondove (IDA-Međunarodna asocijacija za razvoj)** koji je istakao zadovoljstvo povodom članstva i statusa donatora Crne Gore u najvećem globalnom fondu koji djeluje sa ciljem smanjenja siromaštva kroz obezbjeđivanje kredita sa niskim kamatama i grantova za programe koji podstiču ekonomski rast, smanjuju nejednakosti i poboljšavaju uslove života ljudi. Naime, Crna Gora izvršila je uplatu prve, od ukupno 3 rate donacije ovom

međunarodnom udruženju, u iznosu od 330 hiljada američkih dolara. Na sastanku je dogovoreno i da naša država imenuje stalnog predstavnika u IDA, čime će se značajno ojačati partnerstvo.

4. U okviru Proljećnjeg zasijedanja, crnogorska delegacija prisustvovala je i sastanku Belgijsko-holandske konstituce, kojim je predsjedavao **ministar finansija Holandije Steven van Weyenberg**. Sa ovog sastanka je poručeno da se globalna ekonomija suočava sa izazovima vezanim za inflaciju, visoke nivoe duga, nejednakost, geopolitičke tenzije i klimatske promjene. U cilju prevazilaženja ovih izazova i poboljšanja izgleda za dugoročni rast i produktivnost, potrebni su dodatni napori u vidu odlučnijeg sprovođenja strukturnih reformi i povećanog ulaganja u (digitalnu) infrastrukturu i istraživanje i razvoj, zaključeno je na sastanku Konstituce.

U nastavku dana, ministar finansija Novica Vuković i guvernerka Centralne banke Crne Gore dr Irena Radović, sa saradnicima, sastali su se sa visokim zvaničnicima Međunarodnog monetarnog fonda – **zamjenikom generalne direktorice Bo Lijem, direktorom Sektora za Evropu Alfredom Kamerom, izvršnim direktorom Belgijsko-holandske konstituce Polom Hilbersom i njegovim zamjenikom Lukom Dreseom**. Sastancima je prisustvovao i **šef misije MMF-a za Crnu Goru Srikant Sešadri**. Gospodin Bo Li je čestitao guvernerki Radović na ostvarenim rezultatima i istakao da je impresioniran ostvarenim rezultatima u regulatornoj reformi. Istakao je da je vrlo značajno što je očuvana stabilnost bankarskog sistema. Posebno je istakao važnost očuvanja nezavisnosti CBCG i izrazio spremnost MMF-a da CBCG podrži u realizaciji inicijativa koje za cilj imaju snažniju ekonomsku inkluziju žena i ozelenjavanje finansijskog sektora, što su oblasti koje su obje strane ocijenile izuzetno važnim. Razgovarajući o ostvarenim finansijskim rezultatima iz prethodne godine, kao i planovima i projekcijama za naredni period, ministar Vuković poručio je da Vlada Crne Gore ima za cilj da promoviše uravnotežen i održiv ekonomski rast kroz unaprijeđene mjere fiskalne i makroekonomske politike, strukturne reforme i novi investicioni ciklus, dominantno u sektorima infrastrukture, turizma, poljoprivrede i informacionih tehnologija. Ministar Vuković naglasio je da je cilj Crne Gore da do juna 2024. usvoji Fiskalnu strategiju, kao i da do kraja ove godine implementira novu srednjoročnu strategiju upravljanja dugom 2025-2027, istučući da bi ekspertska podrška MMF-a u ovom dijelu bila veoma značajna. Prezentujući dosadašnje rezultate sektora finansija, u 44. Vladi, ministar Vuković podsjetio je da je u martu 2024. godine emitovan prvi dolarski bond od 750 miliona dolara, na period od 7 godina, sa kamatnom stopom od 7,25%, kada je ostvarena i najveća potražnja za domaćim obveznicama koju je ikada postigla Crna Gora, u iznosu od 4,75 milijardi USD od strane 250 investitora.

5. Posljednjeg dana službene posjete Vašingtonu, Delegacija Ministarstva finansija Crne Gore je u okviru učešća na Proljećnom zasjedanju Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke, predstavila ekonomske rezultate Crne Gore, osvrnuvši se na pozitivnu dinamiku u segmentu evropskih integracija, strateških reformi i otvorenih mogućnosti za ulaganje u našu zemlju. Održan je niz sastanaka sa **grupom investitora, predstavnicima najvećih penzionih fondova i osiguravajućih društava**, koja ulažu u obveznice koje Crna Gora emituje na međunarodnom tržištu. Pored navedenog, predstavnici Ministarstva finansija Crne Gore, razgovarali su sa **predstavnicima Deutsche Bank, Societe Generale, MUFG Bank, JP Morgan i BOFA**. Tom prilikom, posebno je pohvaljena uspješna realizacija dolarske obveznice, s obzirom na ulazak u indeks koji obuhvata suverene države tržišta u razvoju, što pospešuje likvidnost na međunarodnom tržištu kapitala.

U nastavku, delegacija Ministarstva finansija sastala se sa **predstavnicima Francuske razvojne agencije (AFD)**, sa kojima su razmijenjeni stavovi o mogućnostima jačanja saradnje u okviru francuske strategije za Zapadni Balkan, kao i dodatnog snaženja ekonomskih odnosa Crne Gore i Francuske. Takođe tokom sastanka razgovarano je i o mogućnostima proširenja saradnje između AFD i IRF-a.

Učešće delegacije Ministarstva finansija na redovnim Proljećnim sastancima Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Svjetske banke (SB) bilo je i medijski praćeno kroz TV intervju ministra Vukovića za Voice of America, kao i redovno informisanje javnosti o svim aktivnostima delegacije posredstvom saopštenja.

- Delegaciju Ministarstva finansija, pored ministra Novice Vukovića, činile su i državna sekretarka Milica Adžić, v.d. generalne direktorice Direktorata za javni dug Andrijana Ulić Rajović, v.d. generalnog direktora Direktorata za budžet Bojan Paunović, v.d. generalnog direktora Direktorata državnog trezora Dragan Darmanović i šefica Kabineta Jovana Bojić.
- Troškove puta i boravka delegacije u Vašingtonu snosilo je Ministarstvo finansija.